

BOEKBEoordeling 1979

Tot de jaarlijks weerkerende werkzaamheden in het leiding geven aan het Zondagsschoolwerk behoort het recenseren van boekjes, die op de markt gebracht worden door verschillende uitgeverij met de bedoeling, dat ze ook dienst zullen doen bij het meegeven van een boekje ter gelegenheid van de viering van het Kerstfeest met de kinderen.

Ook op de Zondagsscholen krijgt de leiding er mee te maken om geschikte boekjes uit te zoeken. In de praktijk stuit dit op behoorlijk grote moeilijkheden, want voor ons doel passende boekjes zijn niet zo gemakkelijk te vinden. Heel wat boekjes van „vroeger” doen nog steeds dienst bij de uitreiking op de Kerstfeestviering.

Kinderboekjes worden er nog al veel op de markt gebracht, maar het gaat ons hierin om een boekje met een duidelijke christelijke strekking. We geven immers deze boekjes op het Kerstfeest. We willen dan ook graag, dat de inhoud hiermee niet in strijd is, wat sterker uitgedrukt, dat het alles met de rijke betekenis van wat we op dit feest gedenken iets te maken heeft.

Neen, het is echt onze bedoeling niet de kinderen een „preekje” mee te geven. Ook niet een boekje, dat eigenlijk veel meer geschikt is voor oudere mensen. We zullen er voor waken, dat de kinderen niet een boekje meegegeven wordt met een dogmatische inhoud, soms nog vol met zwaarwichtige theologische uitdrukkingen, terwijl 't echt kinderlijke dat wat een kind het meest aanspreekt, er in ontbreekt.

We stellen onze „eisen” wat dit betreft misschien wel wat hoog, maar menen toch er goed aan te doen de boekjes, die op de markt gebracht worden te toetsen aan die criteria, die volgens onze overtuiging aangelegd moeten worden, als het over boekjes gaat, die bestemd zijn voor onze kinderen.

Men doet er dan ook op de Zondagsscholen goed aan niet zo maar zondermeer elk boekje bruikbaar te achten en zo maar zonder meer uit te reiken. Het dient een zaak te zijn, die de volle aandacht heeft van hen, die voor de goede gang van zaken op de Zondagsschool verantwoordelijk zijn. Flauwe boekjes, saaie boekjes, boekjes waarin kinderen voorkomen, die je op straat nooit tegenkomt, deze allen slaan niet aan bij de jongens en meisjes, die de Zondagsschool bezoeken. De personen, die voorkomen in het verhaal, dat geschreven wordt, dienen mensen van vlees en bloed te zijn. Het verhaal zelf dient op een boeiende wijze verteld te worden, zodat het de aandacht gevangen houdt en ze er graag in lezen. En al lezende dient er iets meegegeven te worden, dat van betekenis is voor de vorming van jongens en meisjes, waarin iets uitkomt van de Bijbelse boodschap, die op het Kerstfeest zo'n bijzonder heerlijke inhoud krijgt, Gods grote liefde voor een wereld verloren in schuld, waarom Hij Zijn Zoon gezonden heeft, opdat

een ieder, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Als een „gouden draad” dient dit alles door heel het verhaal gewezen te worden, zodat het niet de indruk maakt opgelegd te zijn aan het verhaal, maar er helemaal bij te horen. Men diene hier terdege op te letten bij de keuze van de boekjes, die we aan de kinderen mee willen geven.

We willen door onze boekbeoordeling graag de helpende hand bieden aan allen, die betrokken zijn bij het Zondagsschoolwerk. Een algemeen geuite wens is, dat men deze beoordeling liever iets vroeger zou ontvangen. Helaas is het ons niet mogelijk deze wens in vervulling te laten gaan, omdat de boekjes niet eerder in ons bezit zijn. In elk geval zijn we de uitgeverij erkentelijk voor het toezenden van de zogenaamde Kerstboekjes, al vinden we het jammer, dat dit blijkbaar niet eerder kan gebeuren.

Ook aan allen, die ook dit jaar opnieuw mee hebben willen werken aan het beoordelen van de boekjes, zeggen we graag heel hartelijk dank. Het neemt nogal wat tijd, als we dit werk goed willen doen. Fijn dat velen er graag de tijd voor willen nemen!

Niet alle beoordelingen zullen in het november-no. van ons Zondagsschoolblad al opgenomen kunnen worden, omdat er ook pas klaar zullen zijn tegen de tijd, dat het december-no. aan verschijnen toe is.

Ik hoop van harte, dat al het werk, dat hieraan verbonden is, van nut mag zijn onder de zegen van de Heere voor onze Zondagsschoolarbeid!

Vr.

Uitgever

G. F. Callenbach b.v. Nijkerk

HARM WATERGEUS, door K. Norel. 75 blz.; 3e druk; Leeftijd 9-12 jaar; Gebonden; geïllustreerd; Geschied voor jongens. Prijs f 5,90.

Inhoud: Harm vlucht met zijn ouders naar Embden als Alva komt. Later gaat hij met zijn vader mee, die kapitein is van een geuzenschip. Zo maakt hij de inname van Den Briel mee, maar Harm is vooral blij als zijn geboortestad Enkhuzen ook voor de prins kiest.

Conclusie: Een fijn boek dat een stuk geschiedenis geeft. Boeiend vertelt de schrijver ons over het ruige leven van de watergeuzen. De scheepstermen worden in een aparte woordenlijst duidelijk gemaakt. De uitgeverij bestemt het boek voor 8-10 jaar, maar wij kiezen voor 9-12 jaar.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

MAUD EN RIK BIJ OOM DOLE, door Coby Bos. 41 blz.; 1e druk; leeftijd 6-7 jaar; gebonden; leuk geïllustreerd (passend bij boek en leeftijd); geschikt voor jongens en meisjes; Prijs f 4,—.

Inhoud: Rik heeft een nieuw vriendje en wil niets meer van zijn oude vriendinnetje Maud weten. Toch verandert dit gelukkig weer. Maud mag met Riks ouders mee gaan kamperen. Maar oom Dolf wordt ziek en het kamperen gaat niet door. Ze hebben nu op oom Dolfs boerderij een fijne vakantie.

Conclusie: Praktisch het hele verhaal is geschreven met woorden van 1 lettergreep. Een goed lettertype. Prima ge-

schikt voor de jonge lezertjes. Een duidelijke christelijke strekking ontbreekt. Wel komt de liefde tot de naaste erin tot uiting. Voor scholen iets om in de bibliotheek te hebben. Voor de zondagsscholen minder geschikt.
Eindoordeel: aanbevolen.

DE KLOOSTERSCHAT, door Leo de Boer. 103 blz.; 1e druk; leeftijd 12 e.o.; gebonden; matig geïllustreerd; geschikt voor jongens. Prijs f 8,—.

Inhoud: Gerrit mag met de ouders van zijn vriend Piet mee op vakantie naar Frankrijk. Daar logeren ze op een oude boerderij — vroeger een klooster. Ze horen van oom iets over de geschiedenis van het klooster. Volgens hem moet er nog ergens een schat verborgen liggen. Daar gaan de jongens natuurlijk naar op zoek. Ze vinden een geheimzinnig paadje dat ze bij de schat brengt, maar voor het zover is, beleven ze allerlei spannende avonturen.

Conclusie: Een spannend, leerzaam en eigentijds verhaal. Godsdienstig wat oppervlakkig. Een voorbeeld: de dominee is op vakantie, dus ze hoeven niet naar de kerk. Misschien dat dit in Frankrijk (R.K. omgeving!) wel zo is.

Eindoordeel: matig aanbevolen.

NICCO, YOSI EN DE JONGE LEEUWTJES, door Dieuwke Winsemius. 61 blz.; 1e druk; leeftijd 8-10 jaar; gebonden; leuk geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 4,90.

Inhoud: Nicco heeft een geadopteerd zusje, Yosi. Hij is erg blij met haar en vecht voor haar als het moet. Maar als vader en moeder nog twee kinderen willen adopteren, wil Nicco er niets van weten. Tenslotte is hij het ermee eens. Dit komt door een bezoek aan de dierentuin waar een herdershond een paar jonge leeuwjes verzorgt.

Conclusie: Een actueel thema: adoptie. Het verhaal is wat oppervlakkig en heeft de strekking van medemenselijkheid, die niet gebaseerd is op de Bijbel in de eerste plaats. De dieren dienen als voorbeeld voor Nicco. Af en toe ruw taalgebruik: „rotkar” — „om je rot te lachen” — „poepchinesees”. Dat hoeven we de kinderen niet te leren!

Eindoordeel: matig aanbevolen.

BARTHO EN ZIJN VRIENDEN, door Ingrid van der Heyden. 54 blz.; 1e druk; leeftijd 10-12 jaar; gebonden; heel goed geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 4,70.

Inhoud: Toen Bartho twee jaar was, heeft een paard op zijn rug getrapt. Daardoor is hij verlamd aan beide benen. Hij rijdt in een rolstoel, die hij „Trottel” noemt. Zijn grootvader en zijn vader zijn allebei dierenarts. Eerst wonen Bartho en zijn ouders in Rotterdam. Later neemt Bartho's vader de praktijk van opa over. Ze verhuizen nu naar het grote huis op het platteland. Bartho wordt goed geholpen door een klasvriendinnetje Martien. Ook leert Bartho paardrijden. Dat gaat heel goed en Bartho vindt het heerlijk, geregeld zijn rolstoel te verwisselen voor zijn paard Donja. Als de rijksschool vijftig jaar bestaat, is er een kostuumwedstrijd en een hinderniswedstrijd. Bartho doet ook mee en haalt een eerste en samen met Martien een gedeelde tweede prijs. Wat zijn ze blij.

Conclusie: Een fijngevoelig verhaal over een moeilijk probleem: een kind met een zware handicap. De lezertjes zullen meelevens met Bartho, die zo geniet van het paardrijden.
Eindoordeel: warm aanbevolen.

GEERT EN GEESJE IN DE STORM, door W. P. Balkenende. 75 blz.; 2e druk; leeftijd 10-12 jaar; gebonden; heel goed geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 5,20.

Inhoud: Geert en Geesje wonen op de achtste verdieping van een hoge flat. Op een keer stormt het heel hard. Maar het stormt ook in hun gezin. Hun vader is werkeloos geworden tegen zijn zin. Dat geeft grote spanningen. Hij kan er niet meer tegenop. Geert en Geesje lijden er onder. Op school gaat het ook niet goed. De hoofdonderwijzer komt thuis eens praten. Dat brengt gelukkig een ommekeer ten goede. Maar daarna wordt vader heel erg ziek. Hij moet veel rus-

ten. Langzaam wordt hij weer beter. In de Kerstvakantie gaan ze bij opa en oma en oom Henk op de boerderij in de Achterhoek logeren. Daar krijgen ze ook nog een goed bericht: vader kan weer aan het werk.

Conclusie: Een heel goed verhaal rond het actuele probleem van de werkloosheid met al de nare gevolgen, die deze hebben kan voor het gezinsleven. Maar ook hoe men dan elkaar tot steun kan wezen. Steeds wordt er gewezen op: Wie durft geloven?

Eindoordeel: warm aanbevolen.

PETER IN HET VERRE LAND, door Jaap J. de Vries. 53 blz.; 1e druk; leeftijd 8 - 10 jaar; gebonden; enkele „schilderachtige” illustraties; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 4,25.

Inhoud: De vader van Peter gaat les geven aan een Bijbelschool in Indonesië. Ze gaan met het vliegtuig: vader, moeder, Peter en Henk. Peter is zijn koffertje op het vliegveld vergeten. Na lang speuren komt het weer terecht.

In hun nieuwe omgeving wennen ze snel. In het bos ontmoeten ze Bernadus, een jongen die hen vaak helpt, met zijn paard en wagen.

Ze wonen in een huis op palen, eronder bouwen ze een hut van bladeren en takken. Op de nieuwe school heeft Peter al snel ruzie met een jongen, die hem eigenlijk alleen maar riep. Maar dat teken kende Peter in Nederland als een dreigend gebaar. De ruzie werd snel bijgelegd. Henk valt uit een boom en heeft een flinke hersenschudding en Peter wordt bijna door een slang gebeten. Oma komt uit Nederland en dat is een fijn besluit.

Conclusie: De sfeer waarin dit boekje geschreven is, ligt ons wel. Het heeft zeker met de zending te maken. Er is wel spanning in het boekje, niet overdreven veel, maar wel voldoende. Het is realistisch. Het boek ademt wel een christelijke sfeer uit, het gezin leeft dicht bij de Heere Jezus, er wordt vrijuit over gepraat. Illustraties voldoende duidelijk. Enkele taal(en/of) zetfoutjes: 9 daardig — aardig; 34 verteld — vertelt; 40 Benadus — Bernadus. Taalgebruik voldoende duidelijk.
Eindoordeel: aanbevolen.

ELS LOOPT WEG, door Nita Veeren. 41 blz.; 1e druk; leeftijd 6 - 8 jaar; gebonden; met eenvoudige tekeningen geïllustreerd; geschikt voor meisjes. Prijs f 4,25.

Inhoud: Els lust geen kool; op een dag eten ze het toch. Ze wordt kwaad en gaat weg. In het park zit ze bij Mien, een vriendelijk vrouwtje. Zonder dat Els het weet, waarschuwt Mien Els haar ouders.

Els gaat mee met Mien en verzorgt haar dieren daar. Mien kookt eten: ze eten kool!! Els eet het toch, omdat ze erge honger heeft.

Els gaat terug. Haar ouders zijn niet zo boos. Ze wisten alles al. Nadat alles weer goed is, gaat ze naar bed. Ze bidt tot God en dankt Hem voor alles.

Conclusie: Het boekje is duidelijk en eenvoudig geschreven. Korte zinnestelsels. Illustraties functioneel en leuk. Het gegeven van het verhaal, dat Els wegliep omdat de kool haar niet bevalt, is niet sterk. Stijl: strak en duidelijk. Naam van God komt een enkele maal voor, maar vooral in het laatste stukje: haar gebed.

P.S.: naam van God niet met hoofdletter.

Eindoordeel: aanbevolen.

NIEUWE VRIENDEN, door Annie van Sluys. 70 blz.; 1e druk; leeftijd 10 - 12 jaar; gebonden; geïllustreerd met enige tekeningen, niet geweldig qua stijl; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 6,20.

Inhoud: Peter verhuist met zijn ouders naar zee. Het eerste contact met de buurt is niet zo leuk. Maar de burens blijken leuke mensen te zijn. Daar is ook een jongen, Rens, die in een rolstoel zit, hij is verlamd.

Ze gaan zwemmen, iedereen gaat mee, ook Rens. Eén blijft steeds bij hem. Poojsje daarna fietst Peter over het duinpad. Rens gebaart dat er iemand in zee is afgedreven op een luchtbed, Martin, ook een vriend van hem.

Peter redt Martin, maar ondertussen is Rens over de fiets

van Peter gevallen. Rens ligt in het ziekenhuis en overlijdt de volgende dag. Verdriet. Ze gaan mee naar de begrafenis. Van de vader van de geredde Martin krijgt Peter een nieuwe fiets. Conclusie: Het boekje is goed geschreven. Zinsbouw en stijl vlot en goed leesbaar. Ook de erge gebeurtenis wordt goed beschreven. Het christelijk karakter echter is zeer mager vertegenwoordigd. Er wordt aangeduid dat Rens nu in de hemel is en daar veel gelukkiger is. Erg oppervlakkig. Gebruik van Heer).

Kortom: goed geschreven, onvoldoende geestelijke strekking, dus:

Eindoordeel: niet aanbevolen.

VAN EEN KLEIN MEISJE EN EEN GROTE KLOK, door W. G. van de Hulst. 32 blz.; 16e druk; leeftijd 6 - 8 jaar; gebonden; geïllustreerd met zwart-wit tekeningen. Geschikt voor meisjes. Prijs f 2,95.

Inhoud: Het kleine meisje Rie is erg verdrietig dat haar broertje ziek is. Ze denkt dat God haar gebed niet zal horen omdat ze nog zo klein is. Maar de grote klokken hebben een luide stem. Die moeten haar gebed dan maar overnemen. Gelukkig vertelt moeder haar dat de Heere Jezus haar gebed wél verstaat.

Conclusie: Een boekje met een inhoud waar we helemaal achter kunnen staan. Maar spreekt de vorm onze kinderen van deze tijd nog aan? Kennen zij woorden als bedsteê, koets, stoof, moesje enz. nog?

Eindoordeel: aanbevolen.

TUSSEN HET GELE RIET, door Willem G. van de Hulst Jr. 60 blz.; 6e druk; leeftijd 7 - 9 jaar; gebonden; schitterend geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 4,70.

Inhoud: Kees is de zoon van de sluiswachter. Ze wonen bij een kleine sluis in het wijde polderland. Op de dag vóór het kerstfeest helpt Kees een schip door de sluis heen. Als hij enkele uren later zijn weggelopen konijn Beppie gaat zoeken, ontmoet hij dit schip weer. Het is vast komen te zitten en de schipper vraagt of Kees op zijn ernstig zieke dochtertje wil passen, terwijl hij lopend een dokter gaat roepen in het dorp. Het zieke meisje Thalia vraagt of Kees voor haar de kerstgeschiedenis wil vertellen. Thalia moet naar het ziekenhuis, waar ze gelukkig weer beter wordt. Een half jaar later komen ze met hun schip weer langs de sluis, waar ze dan een vaste ligplaats willen zoeken.

Conclusie: Een fijn en goed verhaal.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

Uitgever: G. Kool, Veenendaal

DE KLEINE ZWERVER, door Jac. Overeem. 70 blz.; 1e druk; leeftijd 8 - 10 jaar; gebonden; geïllustreerd met zwart-wit tekeningen; geschikt voor jongens. Prijs f 7,95.

Inhoud: Barendje moet een boodschap doen en verdwaalt op de terugweg. Als hij thuisgebracht wordt, is hij ziek. Na zijn herstel dwaalt hij ver weg. Ook op zijn eerste schooldag zwerft hij weg. Als hij jaren later door een bos zwerft, breekt tijdens een storm een zware tak van een boom en komt vlak naast hem neer. Moeder wordt ernstig ziek en Barend bidt en het gebed van de kleine zwerfer wordt verhoord.

Conclusie: Een vreemd boek. Niet vanuit een kind beschreven en het verhaal spreekt kinderen van dit niveau niet aan. Niet dat er verkeerde dingen in staan, maar het geheel is zo gezocht.

Eindoordeel: niet aanbevolen.

ONDERDUIKERS GEZOCHT, door L. Janse. 136 blz.; 1e druk; leeftijd 12 - 15 jaar; gebonden; vrij goed geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 13,90.

Inhoud: Het verhaal speelt zich af in de oorlog van 1940—1945. Boer Jansen heeft op zijn boerderij „Zeldenrust” een Joods echtpaar verborgen. Zijn zoon Jaap moet naar Duitsland om daar bij een boer te gaan werken. De twee onderduikers kunnen bij een huiszoeking nog net op tijd ontsnap-

pen. Daarna duiken ze onder bij de Duitse boer waar Jaap werkt. Deze boer Heinz is namelijk tot andere gedachten gekomen. Zo komen ze behouden door de bange oorlogsjaren heen.

Conclusie: Een niet onaardig verhaal, maar wel met hier en daar flauwe en gezochte grapjes. Bepaald droevig en ongepast vind ik het, als de schrijver een dominee, die zijn preek „leest” laat uitschelden voor een lapzwanser. En even verder lees ik: „Net als een kip die drinkt, ging zijn hoofd telkens op en neer, omdat hij geen regel uit zijn hoofd wist”. Ik vraag mij af: moet in een kinderboek op zulk een spottende en beledigende wijze gesproken worden over predikanten? Ik vind dit dermate kwetsend, dat ik dit boek niet aan kan bevelen.

Eindoordeel: niet aanbevolen.

DE VAL VAN DE VESTING, door J. W. Ooms. 168 blz.; 1e druk; leeftijd 14 jaar en ouder; gebonden; niet geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 16,90.

Inhoud: Het gezin Schakel woont erg afgezonderd en bemoeit zich met niemand. Ze komen nooit in de kerk en verdienen op een manier die geen daglicht kan verdragen. Tijdens de oorlog weet een koerierster aan de Duitsers te ontsnappen en ze zoekt een schuilplaats bij de Schakels. Het christenmeisje heeft het in dit harde gezin zwaar te verduren, maar door haar optreden wordt de vesting van de Schakels ontmanteld en kan het licht van het Evangelie in deze donkere tijden ook hier doordringen.

Conclusie: Een boeiend boek dat de sfeer in de Alblasserwaard goed tekent en prachtig beschrijft hoe het Evangelie overwint.

Eindoordeel: niet aanbevolen als uitdeelmateriaal voor de zondagsschool, gezien de leeftijd.

Uitgever

Den Hertog b.v., Utrecht

DIE POOLSE JONGEN, door Jac. Overeem. 138 blz.; 1e druk; leeftijd 10 - 14 jaar; gebonden; heel goed geïllustreerd; geschikt voor jongens.

Inhoud: Die Poolse jongen is Mika Tomkiewis. Hij maakt als jongen de tweede wereldoorlog mee. Polen wordt aan de ene kant aangevallen door Duitsland en aan de andere kant door Rusland. Zijn vader Joseph, die officier is in het Poolse leger, komt in Engeland terecht. Daar wordt hij officier in het geallieerde leger. Met zijn moeder Clauda en zijn jongere broertje Jolchi moet Mika lange tijd naar Siberië. Als ze weer teruggekeerd zijn in hun dorpje Joegvallee, gaat Mika er stiekem vandoor. Hij wil naar zijn vader in Engeland. Het wordt een spannende en levensgevaarlijke reis, want hij moet door het ijzeren gordijn. Maar het lukt en hij komt behouden in Engeland aan.

Conclusie: Een boeiend jongensboek met een verantwoorde inhoud.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

DE KOEJONGEN VAN ELSPEET, door Jac. Overeem. 211 blz.; 1e druk; leeftijd 12 - 15 jaar; gebonden; goed geïllustreerd; geschikt voor jongens.

Inhoud: De koejongen uit Elspeet is Peter de Jeune. Als hij van school komt, gaat hij bij een boer werken, net als zijn vader. Wanneer ze zelf een paar koeien krijgen, gaat hij elke dag hun koeien laten grazen langs de weg en op de hei. Peter is een ernstige jongen en opoe Willems is zijn geestelijke moeder.

Conclusie: Het is een goed en verantwoord boek. Jammer is wel dat er nogal wat passages in voorkomen, die voor kinderen niet helemaal en soms helemaal niet te begrijpen zullen zijn.

Eindoordeel: aanbevolen.

Boekbeoordeling 1979

Uitgever

G. F. Callenbach b.v. - Nijkerk

FRANS EN ZIJN FIETS, door Piet Meinema; 38 blz.; 1e druk; geb.; geïll. 13 tekeningen van Tiny van Asselt; geschikt voor jongens en meisjes van 7—9 jaar. Prijs f 2,95.

Inhoud: Als Frans ontwaakt, weet hij dat hij jarig is. Hij is 8 jaar geworden. Tot zijn grote verrassing krijgt hij een nieuwe fiets. Op school mag hij trakteren. Voor hemzelf en voor zijn vriendje Henkie is er echter niets meer, want die twee hadden stiekem van te voren al iets genomen. 's Middags komen er vriendjes. Na het eten gaat Frans nog een eindje fietsen met Henkie. Ze mogen niet verder dan de straat waarin ze wonen, maar ze gaan toch een blokje om. Dan gebeurt het: een hond komt op Frans af, hij valt om en breekt zijn arm. In het ziekenhuis gaat de arm in het gips. Dan mag Frans weer naar huis. Gelukkig is de fiets nog heel!

Conclusie: Vlot geschreven boekje. De sfeer in het gezin van Frans is goed. Hij verkeert in een christelijk gezin, wat in verschillende trekjes duidelijk naar voren komt. Een punt van kritiek: wat minder geslaagd lijkt me de formulering van het stukje (op blz. 37): „Gelukkig is alles goed afgelopen. Daarvoor mag je wel eens een extra keertje „Dank U wel, Heer zeggen” Desondanks:

Eindoordeel: warm aanbevolen.

d. P.

NERGENS FIJNER DAN THUIS, door G. van den Hoven-Borsje. 46 blz.; geb.; geïll., geen mooie illustraties; geschikt voor meisjes van 6—8 jaar. Prijs f 3,60.

Inhoud: Hanneke groeit op bij oma, omdat haar moeder overleden is. Vader trouwt met zijn vroegere buurmeisje en gaat voortaan ook weer naar de kerk. Als in het nieuwe gezinnetje dan ook nog een baby geboren wordt, vindt Hanneke het nergens fijner dan thuis.

Conclusie: Een middelmatig boekje met een bekend gegeven. Godsdienstig is het wel aanvaardbaar. Illustraties niet geweldig.

Eindoordeel: matig aanbevolen.

C. L. M.

„SAMEN DELEN”, door Riet Jansen. 51 blz.; 1e druk; geb.; goed geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes van 8—10 jaar. Prijs f 4,15.

Inhoud: Naar aanleiding van een geldinzamelingsactie vertelt een onderwijzer meer over India. Dit brengt de kinderen er toe ook iets te doen. Met flessen ophalen en weer inleveren willen zij ook een steentje bijdragen. De burgemeester geeft officieel toestemming. Het resultaat mag er zeker wezen.

Conclusie: De schrijfster is er niet helemaal in geslaagd een verantwoord kinderboek te schrijven. De naastenliefde staat centraal, maar verder komt ze niet. Ook doet het wat gekunsteld aan.

Eindoordeel: niet aanbevolen.

v. L.

VAN EEN ROOD EI EN EEN NOORSE POP, door A. G. Lameris-Bolt. 53 blz.; tweede druk; geb.; illustraties: een aantal zwart-wit tekeningen; geschikt voor jongens en meisjes van 7—9 jaar. Prijs f 4,—.

Inhoud: Tijdens de Kerst zijn Kobus, Guusje en Anneke met vader en moeder bij oma. Op een avond vertelt oma een boeiend kerstverhaal. Het gaat over een meisje Anne. (Later vertelt oma dat zij dat zelf was.) Haar vader is zeeman. Als hij thuiskomt, brengt hij meestal wat mee voor vrouw en dochter. Als hij weer eens op reis gaat, belooft hij Anne een Noorse pop mee te brengen. Met kerstfeest zou hij thuis komen, maar als het zover is, komt hij niet. Zijn schip wordt zelfs vermist. Zo komt het dat de tweede kerstdag erg verdrietig begint voor Anne en haar moeder. Maar dan komt het bericht dat vader gered is en dan mag Anne toch nog naar

het kerstfeest van school. En drie weken later komt vader thuis, met de Noorse pop.

Conclusie: Wat de opbouw betreft, worden 35 van de 45 bladzijden tekst in beslag genomen door het verhaal van oma. Het is een boek dat de kinderen stellig zal boeien. De strekking is positief christelijk, bijv. blz. 28, waar vader spreekt over Gods bewarende hand. Op blz. 43 wordt de kerstgeschiedenis sober naverteld. Wel lijkt het me toe dat juist rond het kerstgebeuren de diepere tonen wat meer accent zouden kunnen krijgen. Kerstvreugde is geen vanzelfsprekende zaak! Wat het woordgebruik betreft, komt op blz. 13, 46 en 47 het woord „machtig” voor als uitroep, wat ik liever door een ander woord zag vervangen.

Eindoordeel: aanbevolen.

d. P.

ANNEKE EN ROOIE KEES, door K. Norel. 51 blz.; 4e druk; geb.; geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes van 8—10 jaar. Prijs f 4,25.

Inhoud: Anneke verhuist van het platteland naar de stad. Eerst heeft ze geen aansluiting, totdat „rooie Kees” zich over haar ontfermt. Als Anneke later in een bouwput valt, haalt rooie Kees haar daar weer uit. Daardoor komt Kees in contact met het gezin van Anneke en maakt hij kennis met het gezin van Anneke.

Conclusie: Een goed boekje, dat we onze kinderen gerust kunnen meegeven. Positieve godsdienstige strekking. Goede karaktertekening. Er gaat wervende kracht uit van het christelijk gezinsleven.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

C. L. M.

JAN EN JANNEKE IN CANADA, door K. Norel. 61 blz.; 5e druk; geb.; geschikt voor jongens en meisjes van 7—9 jaar. Prijs f 4,70.

Inhoud: Jan en Janneke zijn met hun ouders naar Canada geëmigreerd. De kinderen ontdekken direct al hoe geweldig koud het daar kan zijn. De schrijver schildert op eenvoudige wijze de eerste belevenissen van een Nederlands gezin in een vreemd land. Hoogtepunten in het boekje: Vader verdwaalt in een sneeuwstorm en Jan en Janneke worden aangevallen door een beer.

Conclusie: Door het geringe aantal bladzijden is de schrijver er niet geheel in geslaagd een evenwichtig boekje te schrijven. Jammer is het gebruik van het woord „Heer”. Wel wordt aangegeven, dat alleen de hulp van God verwacht kan worden.

Eindoordeel: aanbevolen, onder voorbehoud van het bovenstaande.

v. L.

„HOUEN JONGENS!”, door K. Norel. 59 blz.; 9e druk; geb.; goed geïllustreerd, maar wel wat weinig; geschikt voor meisjes en jongens van 7—9 jaar. Prijs f 4,90.

Inhoud: Het verhaal speelt zich af op Noord-Beveland tijdens de watersnood van 1953. Boer De Leeuw woont met vrouw en vijf kinderen op de „Eendrachtshoeve”. Aart mag bij zijn vriend Lijn logeren en samen ontdekken ze tijdens de storm, dat de steunbeer wankelt. Terwijl het hele dorp helpt duwen tegen de steunbeer, roept de meester steeds: „Houen jongens!” De boerderij van fam. De Leeuw gaat verloren. Alle dieren vinden de dood in de golven. Het gezin wordt gered, maar voor moeder De Leeuw is het teveel. Ze sterft na haar redding.

Conclusie: Een prachtig boek van deze bekende schrijver, waarin het vertrouwen op God centraal staat. Het is boeiend geschreven en de personen zijn meesterlijk getekend.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

v. L.

GEHEIM BLIJFT GEHEIM, door C. M. v. d. Berg-Akkerman. 78 blz.; 2e druk; met tekeningen geïllustreerd; geschikt voor meisjes van 8—12 jaar. Prijs f 5,20.

Inhoud: Lida Marsman heeft een fijne vriendin, namelijk Petra Vonk. Lida's vader is dierenarts. Petra's vader schoen-

maker. Petra neemt Lida mee naar een club. Een derde meisje, Jenny Donker, wil graag met deze meisjes vriendin worden. Stuit eerst op tegenstand. Als de achtergronden van Jenny bekend zijn wordt er vriendschap gesloten. Jenny is jarig geweest en vraagt de klasgenootjes op verjaardagsvisite. Als de meisjes weg zijn ontdekt Jenny dat ze haar zilveren armband kwijt is, die ze van haar moeder kreeg voordat deze overleed. Jenny is erg verdrietig. Gestolen? De meester houdt de meisjes in de klas in 't oog en merkt iets vreemds aan Dora Jansen. Op een fijne manier wordt het gesprek beschreven tussen de meester en Dora. Dora vertelt dat ze de armband gevonden heeft en dacht deze te mogen houden. De meester brengt de armband terug. Niemand weet wat er precies gebeurd is. Geheim tussen de meester en Dora. Conclusie: Vlot geschreven boekje. Wel christelijk karakter en geestelijke strekking. Afgedrukte verzen uit Psalm 67 op bladzijde 61 in nieuwe berijming. Eindoordeel: aanbevolen.

GOD HEEFT ONS LIEF, door Hanna Lam - Walter Jacobsen. 32 blz.; geb.; illustraties wat modern; geschikt voor jongens en meisjes van 5—7 jaar. Prijs f 5,50.

Inhoud: Twee bijbelverhalen in dichtvorm, verlucht met aardige tekeningen, die de kinderen kunnen kleuren. Het gaat over de geschiedenis van Jona en het verloren schaap. Conclusie: Het is een verzorgde uitgave, niet direct geschikt als kerstboekje. Wellicht kan het als beloningsmateriaal gebruikt worden. Inhoudelijk is het verhaal van Jona beter dan dat van het verloren schaap. Als kleurboekje voor kinderen wel geschikt. Eindoordeel: matig aanbevolen. C. L. M.

„IN HET BEGIN”, door Hanna Lam met illustraties van Walter Jacobsen. 31 blz.; 1e druk; geschikt voor jongens en meisjes van 5—7 jaar. Prijs f 5,50.

Inhoud: De schrijfster geeft een berijmde beschrijving van het scheppingsverhaal, terwijl ook een bekend lied van haar (met muziek) over de schepping is opgenomen. Het geheel doet erg oppervlakkig aan. Wie kritisch dit boekje leest, ontdekt dat wel de slang sprekend optreedt, maar Gods stem wordt niet gehoord. God de Heere had gezegd van welke boom er niet gegeten mocht worden. Ook wij vinden het niet juist, dat Gods handelen in de schepping als een mensendaad wordt weergegeven: derde couplet: „'t groen werd geplamt” en couplet vier: „Hij schoof de sterren in hun baan”. Na de schepping begonnen Adam en Eva „een nieuw leven”. Wij zouden willen vragen: Welk nieuw leven begonnen ze dan? Conclusie: De illustraties zijn zeer modern en hebben vrijwel niets gemeen met de sfeer van de Bijbel. Dit kleurboekje lijkt ons niet geschikt voor het zondagsschoolwerk. v. L.

HET RODE LICHTJE, door C. M. v. d. Berg - Akkerman. 94 blz.; 2e druk; geïllustreerd; geschikt voor meisjes van 9—10 jaar. Prijs f 6,20.

Inhoud: Rieke Vollering is een meisje met een jaloers karakter. Telkens speelt haar dat parten, vooral als haar zusje Ellen in het ziekenhuis terecht komt en een beetje verwond wordt. Het rode lichtje van de jaloezie vlamt toch telkens weer op, maar gelukkig komt alles weer in orde. Conclusie: De inhoud klopt niet met de aangegeven leeftijd. Karaktertekening is vrij zwak. De godsdienstige sfeer is niet de onze. Eindoordeel: niet aanbevolen. C. L. M.

NIEK VAN DE BOVENMEESTER, deel 2, door W. G. v. d. Hulst. 103 blz.; 35e druk; geb.; goed geïllustreerd; geschikt voor jongens van 9—12 jaar. Prijs f 6,45.

Inhoud: Niek, het zontje van de bovenmeester, is een aardige jongen met een sympathiek karakter. Toch speelt de jaloezie hem soms parten, b.v. als hij Jans schrift beduimelt. Maar na de zonde komt het berouw. Conclusie: Voor onze tijd misschien wat nostalgisch, toch

blijft dit boek z'n uitnemende kwaliteiten behouden. Fijne karaktertekening. Godsdienstig volkomen verantwoord. Eindoordeel: warm aanbevolen. C. L. M.

WILLEM WIJCHERTS, door W. G. v. d. Hulst. 140 blz.; 18e druk; geb.; geïllustreerd met tekeningen van J. H. Isings jr.; geschikt voor jongens (en meisjes) vanaf 10 jaar. Prijs f 6,45.

Inhoud: De 15-jarige Willem Wijcherts werd gegrepen, toen een poging tot verraad van „Schele Ebben” werd verijdeld. De jongen weet toch te ontvluchten en sluit zich aan bij de Geuzen die in de „Eendenkooi” bijeen zijn. Bij een inval van de Spanjaarden moeten ze vluchten. Willem krijgt de Geuzenpenning en moet bij De Mentheda blijven. Als deze gewond raakt, gaat Willem hulp zoeken. Die vindt hij in het huisje van de oude Barend. Met grote moeite weet Willem te voorkomen dat Barend zich wreekt op „Schele Ebben”, die Barends dochter op de brandstapel gebracht had en hier eveneens gewond geraakt was. De Mentheda en Willem trekken samen vermomd als kwakzalver en hansworst naar het noorden. Ze vechten daar mee in de veldslagen bij Heiligerlee en Jemmingen. Twee jaar later worden ze Watergeuzen. Op een dag moeten ze een boodschap naar Willems geboortestad Alkmaar brengen, waar Willem hoort dat zijn vader nog steeds gevangen zit. In een poging de gevangenen te bevrijden om zo Willems vader te redden, ontstaat een gevecht, waarbij „Schele Ebben” verdrinkt. Willems vader en oude Barend worden bevrijd.

Conclusie: Dit boek lees je in één adem uit. Ieder hoofdstuk bevat een climax. Door de vele gesprekken neemt de spanning nog toe. Het boek heeft een positief christelijke strekking. Velen zuchten tot God om verlossing. Gelukkig stelt de schrijver duidelijk (bijv. blz. 61, 62, 95) dat lang niet alle Geuzen zich om godsdienstige redenen verzetten tegen Spanje. De besten onder hen hebben het nemen van wraak afgewezen. Men leze hiervoor hoofdstuk 6. Op enkele pagina's wordt de naam van God als „Heer” weergegeven, o.a. blz. 110, 124, 127 en 138.

Eindoordeel: warm aanbevolen. d. P.

PANOKKO EN DE WILDERNIS, door Anne de Vries. 123 blz.; 3e druk; geb.; goed geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 7,50.

Inhoud: Een klein sportvliegtuigje verdwijnt in het Surinaamse oerwoud. Panokko is één van de Indianenjongens, die met twee blanken, waaronder de vader van één van de verdwenen jongens, proberen het vliegtuigje op te sporen. Ze vinden het en slagen er na vele belevenissen ook in de jongens op te sporen.

Conclusie: Als Indianenverhaal — los van allerlei romantiek — is het zeker geslaagd. Spannend is het zeker ook en qua stijl een goed boek te noemen. Helaas blijven de God van de „witte mannen” en de goden van de Indianen naast elkaar staan. Anne de Vries had toch wel wat verder moeten gaan en moeten vertellen waarom het vertrouwen alleen op de „ene ware God” gesteld moet worden. Niettemin is het een mooi boek, dat onze aandacht verdient. Eindoordeel: aanbevolen. v. L.

VAN HOLLANDSE JONGENS IN DE FRANSE TIJD, door W. G. v. d. Hulst. 170 blz.; 18e druk; geb.; goed geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes van 9—12 jaar. Prijs f 8,—.

Inhoud: Frans Pommer moet als loteling dienst nemen in de „Grande armée” van Napoleon. Op de terugtocht uit Rusland wordt zijn leven gered door een Franse kurassier, Jean Larousse. Frans komt tenslotte weer thuis. De kurassier komt na vele lotgevallen ook in Utrecht terecht. Daar wordt hij door de moeder van Frans verpleegd.

Conclusie: Een fijn boek voor onze jongens en meisjes. Een spannend verhaal, dat een stuk geschiedenis geeft. Fijne karaktertekening en een goede godsdienstige strekking.

Eindoordeel: warm aanbevolen. C. L. M.

GREETJE-MARGRIET WORDT MARGRIET, door C. Th. Jongejan - de Groot. 187 blz.; 2e druk; geb.; omslag van Geeske van Tienhoven; geen illustraties; geschikt voor meisjes van 12 jaar en ouder. Prijs f 8,25.

Dit verhaal is een vervolg van „Greetje-Margriet”. Dit boek is besproken in het decembernummer van 1978, blz. 265b. Greetje-Margriet woont met haar ouders op de bovenverdieping in het huis van haar vriendin Eva. Samen met Eva en andere vriendinnen zit ze op de ULO. De meisjes willen echter toelatingsexamen doen om te kunnen overstappen naar de HBS. Coen, de broer van Greetje-Margriet, trouwt met Alice, die invalt voor de lerares Engels. Zo krijgt Greetje-Margriet, die geen zussen had, toch nog een zus. De vriendinnen komen vaak bij elkaar in het huisje waarin Greetjes opa en oma hadden gewoond en dat Eva cadeau gekregen had van een uit Canada overgekomen tante. Deze tante Diana trouwt in de vakantie met Eva's vader, die weduwnaar is. Eva en Greetje-Margriet mogen mee op de huwelijksreis naar Oostenrijk. Daar ontmoeten ze Margot, een meisje dat aan astma leed en waarmee ze thuis ook al kennis gemaakt hadden. Als de ouders van Greetje-Margriet weer naar Nieuw-Guinea gaan, komt Greetje weer bij de familie Stenfert in huis. Als de grote vakantie voorbij is gaat ze met haar vriendinnen naar de HBS en dan heet ze voortaan alleen Margriet. Conclusie: Een zeer vlot geschreven meisjesboek, waarin ernst en scherts elkaar prachtig afwisselen. De ondertoon van het boek is de overgave aan God ten aanzien van de moeilijke en ernstige kanten van het leven. Wel zouden we willen dat de schrijfster hier en daar toch wat diepere tonen had aangeslagen. Voor het overige is dit boek geheel vergelijkbaar met deel 1. We verwijzen dan ook verder naar de bovengenoemde recensie.

Eindoordeel: aanbevolen.

Uitgever De Banier - Utrecht

WAT IS DAT MET DIE KLAS?, door M. C. Capelle. 36 blz.; 1e druk; geb.; geïllustreerd met zwart-wit tekeningen van Ben Horsthuis; geschikt voor jongens en meisjes van 6—8 jaar. Prijs f 6,50.

Inhoud: In de klas wordt veel gesnoept. Juf heeft een vriendin in Afrika die voor de zending werkt. Er wordt besloten niet meer te snoepen, maar het geld voor die zendingsklas te besteden. Voor het geld worden dan kleurpotloden gekocht. Conclusie: Een onschuldig boekje dat wel in de klasbibliotheek past. Er zijn nogal wat kansen gemist. Het geheel is nogal oppervlakkig. De schrijver had vast de bedoeling de kinderen wat meer bij de zending te betrekken, maar slaagde daar matig in.

Eindoordeel: matig aanbevolen.

R. B.

WAAR LIEFDE WOONT, door A. M. Pronk - Oudshoorn. 84 blz.; 1e druk; geb.; goed geïllustreerd; geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 9,50.

Inhoud: Van een gezin wordt verteld, waarin twee kinderen nogal eens ruzie maken, zodat de liefde ontbreekt, waarvan de tekst aan de muur spreekt, uit Psalm 133. Heel veel beleven de kinderen in dit gezin, zelfs een buitenlandse vakantie wordt er in beschreven en de adoptie van een kind, zodat ze geld opsturen naar Guatamala.

Conclusie: Een boekje voor kinderen schrijven is niet zo'n eenvoudige opdracht. Het gaat er om zo te schrijven, dat kinderen er door geboeid worden en uit het verhaal iets meenemen, wat hun leven kan vormen. Het komt mij voor, dat in dit boekje iets teveel overhoop gehaald wordt, waarin dan wel telkens het thema, waar liefde woont, naar voren gehaald wordt, maar waarbij je toch als ik het zo aan mag duiden een wat rommelige indruk krijgt, zodat niet één onderwerp bepaald goed uit de verf komt. De bedoeling is heel goed, het onderwerp heel belangrijk, maar ik acht het geheel minder geslaagd. Zou het wel goed zijn zo'n heel klein kind zo'n verre reis te laten maken?

Eindoordeel: matig aanbevolen.

MARIJKE EN HAAR PLEEGZUSJE, door W. van Zijtveld - Kampert. 57 blz.; 1e druk; geb.; geïllustreerd met drie tekeningen van Ben Horsthuis; geschikt voor meisjes. Prijs f 9,75.

Inhoud: Marijke krijgt een nieuwe juf, omdat de juffrouw die ze eerst had, gaat trouwen. De eerste kennismaking met haar valt mee. Als Marijke thuiskomt, vertelt moeder dat een dochttertje van vroegere kennissen, dat wees is, een maand lang bij hen in huis komt, omdat haar oom en tante bij wie ze nu in huis is, met vakantie willen. Al gauw blijkt dat meisje — Joke heet ze — het bij Marijke thuis veel fijner te vinden dan bij haar oom en tante. Hier hoort ze ook van de Bijbel. Na enige tijd blijkt dat Jokes oom en tante in Amerika willen blijven. Joke komt nu voorgoed bij de ouders van Marijke in huis. Marijke moet er wel een beetje aan wennen

dat ze niet langer enig kind is. Joke is immers haar pleegzusje geworden. Dan is het al gauw kerstfeest — voor Joke het eerste!

Conclusie: Een goed boek voor onze meisjes. De verschillende karakters van Marijke en Joke worden goed getekend. De draad die door de — overigens nogal uiteenlopende — verhalen loopt, is de zorg van Joke of ze al of niet bij de ouders van Marijke in huis mag blijven en Marijkes reactie op de nieuwe situatie.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

d. P.

JAN JAAP GAAT NAAR SCHOOL (Jan Jaap serie, deel I), door Frieda Mout - van der Linden. 94 blz.; 1e druk; geb.; geïllustreerd met 8 tekeningen van Ben Horsthuis; geschikt voor jongens en meisjes van 6—8 jaar. Prijs f 11,50.

Als Jan Jaap zes jaar wordt, trakteert hij op versierde appels. Het is zijn laatste verjaardag op de kleuterschool. Dan komt de dag dat hij naar de „grote” school mag, waar hij het gelukkig al gauw goed naar de zin heeft. Op een keer, als Jan Jaap in de kerk zit, roept hij: Die psalm ken ik! Hij had de psalm op school geleerd. Na schooltijd gebeurt het een keer dat een vreemde meneer hem vraagt of hij rolschaatsen wil hebben. Maar Jan Jaap gaat niet mee om ze te kopen. Vader en moeder zijn erg blij dat het zo is afgelopen. Op diendag mocht Jan Jaap zijn konijn meebrengen, dat in de klas uit zijn doos ontsnapt.

De ouders van Jan Jaap gaan verhuizen, omdat hun huis te klein is. Sjoerd, met wie Jan Jaap bevriend raakt, gaat hem vóór in allerlei kattenkwaad. Gelukkig duurt de vriendschap niet lang. Op een keer is Jan Jaap ernstig ziek. Moeder bidt voor hem. Als hij weer beter is en op school komt, blijkt hij nogal wat achter geraakt te zijn. Dan komt de winter. Het sneeuwt. Met vader, zijn oudere broer Hans en zijn oudere zusjes bouwt Jan Jaap een sneeuwhut en maakt hij sneeuwpoppen. Ook gaat hij overal paadjes vegen. Wat is de natuur ook in de winter mooi. Als de sneeuw op de bomen schittert in de zon, lijkt het wel een schilderij van God!

Conclusie: De schrijfster is bekend door de Jan Jaap-verhalen in het Ref. Dagblad. Het was mij niet mogelijk te achterhalen, of de in dit boek geboden verhalen ook al eerder in het R.D. gestaan hebben. Het is niet gemakkelijk een lijn of een thema aan te wijzen waardoor het hele boek wordt beheerst. Verschillende hoofdstukken horen bij elkaar. Andere staan geheel los van elkaar. Sommige hoofdstukken of groepjes hoofdstukken laten zich als een apart verhaal lezen. Het boek zal de kinderen zeker boeien. De schrijfster weet de reacties van het jonge kind meerdere malen goed te registreren. Op sobere wijze wordt een duidelijke christelijke achtergrond gegeven, die aansluit bij de concrete leefwereld van Jan Jaap. Misschien is de schrijfster soms te veel bij het concrete gebleven, verg. bijv. blz. 54 met 12, 26, 44 en 50.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

d. P.

LEVENSFLITSEN, door A. van den Born - Vlaanderen. 88 blz.; 1e druk; geb.; niet geïllustreerd. Prijs f 12,75.

Inhoud: In dit boekje staan negen korte verhalen. Deze hebben te maken met bepaalde gebeurtenissen, die — tenminste deze indruk kreeg ik — wat hun kern betreft op een

werkelijk gebeurd zijn teruggaan. De manier waarop ze verteld worden, zal bij ieder weer anders overkomen. Persoonlijk vind ik de woordkeus nogal eens aan de gezwollen kant. Wat eenvoudiger verteld, wat meer in de gewone omgangstaal beschreven, zou het dichters bij ons gebracht worden. Het zijn verhalen met een nogal bijzondere achtergrond. Verhalen, die meer inpassen in de gewone dagelijkse gang van zaken, met hierin een christelijke strekking, zouden, dunkt mij, meer meegeven van wat de schrijfster met haar verhalen bedoelt mee te geven. Voor uitlegging op het kerstfeest is dit boekje echter niet geschikt, omdat het geen kinderboekje is in de gewone zin van het woord, maar meer geschreven verhalen zijn gericht op ouderen.

EEN KERSTVERHAAL VOOR OUD EN JONG, door A. Vogelaar-van Amersfoort. 132 blz.; 1e druk; geb.; heel goed geill.; Geschikt voor jongens en meisjes. Prijs f 12,50.

Inhoud: Een bundel van 14 kerstverhalen voor verschillende leeftijden.

Conclusie: Zoals in vrijwel elke bundel kerstverhalen, is ook in dit keurig uitgevoerde boek het ene verhaal beter geslaagd dan het andere. Maar stuk voor stuk zijn deze kerstverhalen van een verantwoorde inhoud. Er zijn hele korte bij van maar net twee bladzijden en langere van ongeveer tien bladzijden. Eén verhaal speelt zich af in Rusland, drie in de tropen (zendingsverhalen) en de rest in ons land. Op blz. 123 staat een storende drukfout: „de oude Hans” moet zijn „de oude Hanna”. Wie voor nu of voor later zoekt naar een vrij verhaal op het Kerstfeest, zal in deze bundel zeker iets kunnen vinden.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

W.M.

BREEDVELDSE JONGENS, door S. M. v. d. Galiën. 121 blz.; 1e druk; leeftijd: 12 jaar en ouder; drie goede illustraties; Geschikt voor jongens. Prijs f 3,95.

De Breedveldse jongens zijn de twee 16-jarige Mavoleerlingen: Marten Wielemaker en Mindert Smallegange. Zij zwerfen samen veel in de bossen en weilanden rond hun dorp. Zij geven hun ogen en oren goed de kost en beleven zodoende wel eens een of ander „avontuur”. Ze helpen de politieagent Prins een pink uit de sloot halen en ontdekken de dader, die de drinkbak van de pinken heeft omgekieperd. Ze vinden een gouden ring in een eksternest en later ook nog de eigenaar van de ring. In een droge sloot vinden ze een breekijzer en brengen dit naar het politiebureau.

Conclusie: Een pocketboekje wat erg teleurstelt. De veelvuldige gesprekken, die de twee jongens met elkaar houden, zijn zeer onnatuurlijk en levensvreemd. Nee, zó praten 16-jarige jongens niet met elkaar. En dan al die gewilde grapjes en woordspelingen met hier en daar een vroom zinnetje. Het enige wat te waarderen valt, zijn de soms vrij uitvoerige natuurbeschrijvingen met name over vogels. Verder komen er in het verhaal tal van taalfouten voor. Derhalve:

Eindoordeel: matig aanbevolen.

W.M.

TOT ZIENS, JEHUDA, door F. van der Schot-van Dam. 68 blz.; 1e druk; leeftijd: 10-12 jaar; geb.; mooi geill.; Geschikt voor jongens. Prijs f 9,75.

Inhoud: Gerard en Jan van Leeuwen mogen met hun ouders mee op vakantie naar Israël. Ze bereiden die reis goed voor door van alles over het land te lezen. Het wordt een geweldige belevenis. Ze ontmoeten een uit Nederland afkomstige Jood. Deze Jehuda heeft in de oorlog in Drente ondergedoken gezeten. Dat is hij nooit vergeten. Hij bezit een heel oude menorah, die hij graag aan zijn helpers in Holland wil geven. Hij vraagt of meneer Van Leeuwen daarvoor kan zorgen. Maar... de menorah wordt gestolen uit de hotelkamer! De divegge wordt gevonden en de menorah komt terecht op het adres in Drente.

Conclusie: Een mooi boek - erg leerzaam. Het zal de kinderen aanspreken omdat ze veel zullen herkennen uit de Bijbelse geschiedenis.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

A.D.

PAUL EN ZIJN VRIENDEN, door W. van Zijveld-Kampert. 68 blz.; 1e druk; leeftijd: 10-12 jaar; geb.; 2 sprekende ill.; Geschikt voor jongens. Prijs f 9,75.

Inhoud: Paul heeft het op school moeilijk omdat Kees die bij hem in de klas zit hem steeds dwars zit. Zijn plantenschrift wordt vernield, tijdens een schoolreis wordt zijn portemonnee gestolen, later wordt Paul de schuld gegeven van het omgooien van een goudvissenkom op school. Toch komt alles weer in orde door de rol die grootmoeder speelt. Tenslotte wordt de verhouding tussen Paul en Kees ook weer goed.

Conclusie: Een prachtig verhaal dat zich helemaal afspeelt in de sfeer zoals wij die kennen. Er zit van het begin tot het eind spanning in.

Eindoordeel: warm aanbevolen.

A.D.

HET EERSTE HAVO-JAAR VAN JANNIE VAN SCHUUR, door Marian Schalk-Meijering. 78 blz.; 1e druk; leeftijd 12-14 jaar; geb.; met zw.-w. tekeningen van Ben Horsthuis geill.; geschikt voor meisjes. Prijs f 13,50.

Inhoud: Jannie staat alleen op de wereld als haar vader komt te overlijden. Ze wordt door het hoofd van haar basisschool in huis genomen en omdat ze hier geen kinderen hebben, wordt ze met liefde omringd. In het begin zijn er in de HAVO-klas (soms met hoofdletter, soms met kleine letter) wat problemen, maar die worden geleidelijk opgelost en Jannie wordt steeds meer in de klas opgenomen.

Conclusie: Een goed en leuk boekje, pittig geschreven. Toch zijn er kansen gemist om er duidelijk een christelijk stempel op te zetten, zeker, toen tijdens de dropping in de kampeerweek een meisjes zoek raakte.

Eindoordeel: aanbevolen, maar niet voor de zondagsschool-leeftijd.

R.B.

Uitgever G. Kool - Veenendaal

DANIËL EN LAURENS, door Geesje Vogelaar - van Mourik. 68 blz.; 1e? druk; geb.; geïllustreerd met pentekeningen, duidelijk maar wel erg eenvoudig; geschikt voor jongens van 7-9 jaar. Prijs f 6,95.

Inhoud: Danël speelt met zijn vriendjes bij de sloot, terwijl hij dat niet mag. Een dag later valt hij in het water en wordt gered door zijn vader. In de vakantie gaat hij logeren bij zijn neef Dick, wiens vader bakker is. Ze gaan een dag naar het bos en helpen de vader van Dick. Dick komt ook een poosje bij Danël thuis, waar ze vliegeren. De vakantie is voorbij en ze gaan weer naar school.

Conclusie: Qua stijl een niet geweldig boekje: veel korte zinnen, die soms nauwelijks een geheel vormen. Veel herhalingen (antwoordt hij, echter, enz.). Er gebeurt eigenlijk weinig. Ook taalfouten: Dick heeft mooie platen ophangen (45), ik vindt (46). Wel een christelijk boekje, al overheerst m.i. wel het principe van de toornende God, die alles ziet wat wij fout doen: slechts een halve waarheid. Kan kinderen bang maken. Wel duidelijke letterzetting.

Eindoordeel: matig aanbevolen.

ANNEMIEKE EN DAANTJE, door Geesje Vogelaar - van Mourik. 68 blz.; 1e? druk; geb.; geïllustreerd met eenvoudige pentekeningen; geschikt voor jongens en meisjes van 5-7 jaar. Prijs f 6,95.

Inhoud: Annemieke is het iets oudere zusje (4 jaar) van Daantje (3 jaar). De eerste tijd zijn ze beiden nog niet op de kleuterschool. Oma komt oppassen. Ze wandelen samen, ze krijgen konijnen van boer Bork en een oom timmert een hok voor hen; Ze eten bij hun oom en tante, een poosje later trouwt een tante. Annemieke gaat naar de kleuterschool en Daantje moet zich alleen vermaken. Ze passen niet goed op, waardoor het konijn van Daan ontsnapt. Later wordt het weer gevangen en krijgen ze er zelfs een schildpad bij.

Conclusie: In het verhaal gebeurt maar erg weinig. De stijl is hier ook niet geweldig: korte zinnen, die geen fijn lopend verhaal vormen. Totaal geen spanning. Erg jammer. Wel christelijke lijn in boekje, maar niet erg overtuigend erin

verwerkt. Zegt niet zoveel. Het geheel geeft de kinderen niet veel mogelijkheden om zich in de situatie in te leven; ook niet vanuit één der hoofdpersonen in het boek geschreven; en het verhaal is ook niet sterk.
Eindoordeel: matig/niet aanbevolen.

Uitgever **J. N. Voorhoeve - Den Haag**

ZUL JE 'T ONTHOUDEN, JEROEN?, door H. Wolthers - Klomp. 37 blz. Prijs ?.

Inhoud: Als Jeroen voor zijn zieke zusje medicijnen moet halen, gooit hij zijn jasje met de medicijnen uit en gaat met zijn vriendjes glijden. „Gekke Rinus” eet de medicijnen op en wordt doodziek. Jeroen valt in een schuurtje neer, wordt tenslotte gevonden en weer thuisgebracht.

Conclusie: Godsdienstig en pedagogisch een goed boekje. Illustraties minder geslaagd. Eenvoudige uitvoering.
Eindoordeel: warm aanbevolen. C. L. M.

Streek „Land van Heusden en Altena”

Verslag van de najaarsstreekvergadering der zondagsscholen, gehouden op vrijdag 26 oktober 1979 in gebouw „De Ark” te Andel.

Aanwezig waren 28 leden en gasten, en wel uit Aalburg, Andel, Babiloniënbroek, Eethen, Meeuwen en Wijk. Afwezig waren: Drongelen, Dussen/Hank, Genderen en Veen.

Voorzitter Glavermans opende de vergadering door te laten zingen Psalm 84 : 6; vervolgens las hij 1 Tim. 6 : 3 tot het einde, waarna hij voorging in gebed.

Na het welkomstwoord gesproken te hebben tot alle aanwezigen, in het bijzonder ds. Tj. de Jong en de plaatselijke predikant ds. J. Vis, vestigde hij nog de aandacht op het feit dat de zondagsschool van Wijk dit jaar 110 jaren mocht bestaan.

Vervolgens las hij de notulen van de vorige vergadering, die werden goedgekeurd en ondertekend.

Daarna kreeg ds. Tj. de Jong (voorheen te Bulawayo) de gelegenheid zijn onderwerp te houden, getiteld:

POSITIEBEPALING.

De inleiding wilde een bezinning zijn op de plaatsbepaling van een drietal zaken:

1. de zondagsschool;
2. het kind;
3. de leidingevenden.

Plaatsbepalen, dat is: wie en waar zijn we, wat en waar moeten we zijn. Een schip heeft daarvoor een kompas; zo trachten wij ons onderzoek te doen naar de regel van hét Kompas, dus vanuit Gods Woord. God is een God van orde, ook en juist in het kerkelijke leven, daarom ook wat betreft de zondagsschool. Wanorde is tégen God.

1. De plaatsbepaling van de zondagsschool

De vraag is: Van wie gaat de zondagsschool uit? Er zijn verschillende antwoorden daarop: Er kan een leider zijn, die haar organiseert, een groep lidmaten van de gemeente of enkele ouders. Toch moeten we allereerst stellen, dat zij geleid moet worden vanuit de kerkelijke ambten en zich dan ook moet onderwerpen aan het ambtelijk gezag. De zondagsschool dient heen te werken naar de kerkdiensten, het leren van psalmen is alleen al daarom onafwijsbaar. Wanneer een kerkeraad echter dingen gaat eisen, die tegen Gods Woord zijn, dan moeten we óngehoorzaam zijn aan hen. Gods Woord is het hoogste gezag. Zondagsschoolwerk moet dienst-

werk zijn: dienende God en Zijn Woord, dienende de kerk en de kinderen, bukkende onder het gezag van Gods Woord. Mochten wij afgebracht worden van ons eigen ik en door genade God gaan bedoelen, ook in dit ons zondagsschoolwerk.

2. De plaatsbepaling van het kind

Hoe moeten we het kind zien? Ook hierin verschillende aspecten: Als heidenen, gedoopte heidenen, kinderen des Verbonds in uitwendige zin, levende onder de middelen van het Verbond, als kleine gelovigen. Met dat laatste bedoelen we geen kleingelovigen, maar kleine alles-gelovende kinderen. Kinderen kunnen in die zin soms rake uitspraken doen, maar bij het volwassen worden is dat alles vaak weg. Eén ding moet ons voor ogen staan: het kind moet evenals een volwassene gerechtvaardigd worden, wederomgeboren worden, God als Vader in Christus kennen, ja het kind moet óók kind worden.

Op dit gebied mogen we geen veronderstellingen maken. We mogen de kinderen niet behandelen alsof het veronderstelde gelovigen zijn, totdat het tegendeel blijkt. Dan zou de oproep tot geloof en bekering niet meer nodig zijn. Daarom wijzen we dr. Kuiper en de Ger. Kerken af als niet Schriftuurlijk. Ook zij daarom „Samen op Weg” afgewezen!

Rand- en buitenkerkelijken hebben soms toch nog op de zondagsschool gezeten. Zij denken daaraan terug alsof het sprookjesvertellingen waren. Hebben wij ook geen schuld hierin? Laten we ons maar nauw onderzoeken, of wij de geschiedenissen uit Gods Woord niet vertellen, alsof het sprookjes zijn! We hebben de volle raad Gods uit te dragen. Dat Woord heeft tweërlei uitwerking, tot oordeel of tot voordeel, en dat voor eeuwig! De kinderen moeten niet veranderd worden, maar ze moeten bekéerd worden.

Wanneer we het uitwendige gadeslaan, dan is heden ten dage het verschil tussen de kerkelijke en onkerkelijke jeugd (en ouderen) zeer klein geworden. De moderne communicatiemiddelen bevorderen dit sterk. Dit alles moest ons bedroeven.

Zondagsschoolwerk is ook bijbrengen van verstandelijke kennis, zonder dat te onderschatten of te overschatten. Kennis van namen, steden, geschiedenissen. Doch voor de eeuwigheid is nodig hartelijke kennis, door God gewerkt en toegepast, van Goddrieëng.

3. De plaatsbepaling van de leidingevenden

Wie zijn wij? Zijn we christenen in ware of onware zin? Kerkmensen? Of zijn we steigerhout, dat weggegooid wordt, als het Gebouw Gods voltooid zal zijn?

Dan zal dat eenmaal een aanklacht zijn tegen ons, van de kinderen die Boven zijn. Zij zullen ons missen: Waar is hij/zij die ons de Weg des Behouds geweest heeft? Maar dat zal ook een aanklacht zijn van de kinderen die Beneden zijn in de helse pijn. Hen is dan de Weg geweest, als het recht is, maar zij hebben zo niet gewandeld, en wij hebben hen die Enige Weg geweest, en... ook niet bewandeld. Vreselijke aanklacht. Dat de ernst hiervan toch opgebonden mocht zijn of worden!

Hoe doen we ons werk? Moeten we ons afvragen: Hoe zal ik het voor de kinderen aannemelijk en duidelijk maken? Neen, Gods Woord is aannemelijk en duidelijk genoeg in haar openbaring. Christus zegt Zelf over Zijn gelijkenissen, dat zij onthullen (laten zien) en verhullen (bedekken, verbergen). Zo zijn ze verborgenheden voor de natuurlijke mens, en door het geschonken geloof aangenomen heilgeheimen voor Gods Kerk. We hebben vanuit de gunnende liefde de twee wegen voor te stellen: hel en hemel, dood en leven, vloek en zegen. Alles wat er visueel bijkomt is bijzaak en soms ook nog bederf!

Gebed is wezenlijk noodzakelijk, liever een stamelend levend gebed, dan een vloeiend dood gebed. Geve God ons in voorbereiding tot en betrachtting van het zondagsschooluur onze afhankelijkheid aan Hem te verstaan, opdat alles mocht zijn tot Zijn eer en tot onze zaligheid.

Voorzitter Glavermans bedankte de inleider, waarna de pauze werd ingelast.

het lokaal aanwezig is, dat u kunt gebruiken; al geeft u de melodie maar met één vinger aan, dan is dat al voldoende. Of zijn er misschien kinderen in uw klas, die op een blokfluit kunnen spelen. Dat is geen zeldzaamheid tegenwoordig. Schakel zulke kinderen in, ze vinden het prachtig. Zet ze maar voor de klas met het gezicht naar hun medeleerlingen en laat ze regel voor regel voorfluiten. Dat gaat na een beetje oefenen voortreffelijk en de klas vindt het fijn. Zo ziet u, dat er met een beetje fantasie wel wat bereikt kan worden.

Wij zullen er ons in de komende jaren beslist op moeten toelagen deze dingen binnen het Zondagschooluur zelf te verzorgen. Ik geef toe, dat het in dit opzicht vroeger gemakkelijker ging.

Maar wat hebben we aan de andere kant een verantwoordelijke taak en roeping om kinderen, die van de inhoud van de Bijbel en de psalmen vervreemd dreigen te raken, op deze wijze onder de beademing van het Woord te brengen.

L.

C. L. M.

Een beschrijvingsbrief

Voor het goed functioneren van een vereniging is het noodzakelijk te beschikken over recente gegevens van de aangesloten leden. Daartoe heeft het Hoofdbestuur een beschrijvingsbrief samengesteld. Binnenkort zal deze brief aan alle Zondagscholen worden toegezonden. Mede in verband met het jubileum is het belangrijk, dat wij op korte termijn over de vereiste gegevens beschikken. Daarom verzoeken wij u vriendelijk deze beschrijvingsbrief zo nauwkeurig mogelijk in te vullen en te retourneren aan ons Bonds bureau, Glashorst 84, 3925 BV Scherpenzeel. Bij voorbaat onze hartelijke dank.

L.

C. L. M.

Van de leestafel

Het Licht verdreef de duisternis, onder redactie van C. Bregman en I. A. Kole. Uitgave Kok te Kampen

In dit boek, dat keurig uitgegeven is door de fa. Kok, vinden we Kerstgedichten en het meest Kerstverhalen van de hand van verschillende schrijvers en schrijfsters, waaronder Evert Kuijt, de man van de kinderbijbel en Cornelius Lambregtse, die ook onder ons bekendheid heeft verworven en van anderen, die evengoed een passend verhaal hebben geschreven. Ik vind dit een goede bundel, waarin men er op uit is levensechte verhalen te schrijven en wat men te zeggen heeft, ook in godsdienstig opzicht, zo dicht mogelijk bij de kinderen te brengen en evenzeer bij ouderen, voor wie ook bepaalde verhalen zijn opgenomen. Vergeet deze bundel vooral niet, al lijkt het nu nog een heel eind weg, dat we Kerstverhalen nodig hebben, want hierin vindt u een verscheidenheid aan vertellingen.

In het voorwoord Ten Geleide krijgen we een zeer passende boodschap mee. Temidden van veel kunstlicht, vooral rond de Kerstdagen, veel blijvend hemelslicht toegewenst. Dan kunnen we pas echt lichtdragers zijn!

Waterloo 1815, door J. R. Callenbach, van Den Hertogs Uitgeverij te Utrecht.

De titel met het jaartal spreekt je aan. Het heeft heel wat gekost in dat jaar de vrijheid te verkrijgen. Vrijheid moet steeds opnieuw duur betaald worden. Wij zijn blijkbaar niet bij machte haar zelf te bewaren. Van die laatste strijd, waaraan de naam van Napoleon verbonden is, wil dit boek een verslag geven. De schrijver heeft dit verslag in vertel vorm gemaakt aan de hand van gegevens van iemand, die persoonlijk aan deze strijd heeft deelgenomen. Het is goed het verleden niet te vergeten en op de hoogte te zijn van al de inspanningen, die het telkens opnieuw gekost heeft, een vrij volk te zijn. Wel vraag ik mij af, of de kinderen het geboeid zullen lezen. Een geestelijke strekking komt hierin ook niet duidelijk uit de verf.

Van vijf rijksdaalders en een gulden, door A. C. van der Mast, van Den Hertogs Uitgeverij te Utrecht.

Het is een verhaaltje uit, als ik het zo zeggen mag, de oude doos. Daar kleeft al direct dit bezwaar aan, dat de tijdsomstandigheden, het levenspatroon, enorm veel verschilt van nu. De armoede speelt in dit verhaal wel een belangrijke rol. Van de armoede in deze vorm weten we nu niet veel meer, daarom ben ik bang, dat het de kinderen niet zo direct zal aanspreken. Er zijn boekjes van „vroeger”, die het nu nog bijzonder goed doen. Ik denk in dit verband aan allerlei verhalen van Van der Hulst.

Het thema is niet onaardig. Een grootmoeder heeft een verhaaltje verteld van een meisje, dat een gouden tientje, dat ze gekregen heeft, bestemde voor een arm gezin. Dit wordt bij wijze uitgedrukt in de praktijk, wanneer vijf kinderen een rijksdaalder krijgen en de jongste een gulden, waar ze mee doen mogen wat ze willen. Hier kun je vandaag de dag al niet zoveel mee beginnen! Het geeft in het gezin heel wat gesprekstof en de reacties zijn wel bijzonder verschillend. De bedoeling van dit alles is, dat zal blijken of we voor onze naaste gevoel hebben. Dat we onze naaste lief zullen hebben als onszelf!

ORGANISATIENIEUWS

Streek Sprang-Capelle e.o.

Verslag van de Najaarsstreekvergadering van Zondagsscholen te Sprang-Capelle en Omstreken, gehouden vrijdag 17 november 1978 in „de Rank” te Besoijen.

De voorzitter, de heer B. van Zelst, opent de vergadering met het lezen van 1 Samuël 3 : 1—10 en gaat dan voor in gebed.

De aanwezige leidsters en leiders van de Zondagsscholen te Sprang, Besoijen, Capelle, Waspik en 's Gravenmoer worden hartelijk welkom geheten. Van de Zondagsschool te Loon op Zand is bericht van verhinderd ontvangen.

Een bijzonder welkom geldt de heer A. Doeland te Lexmond, die voor ons het onderwerp: „Het leidinggeven op de Zondagsschool” zal behandelen.

De secretaresse leest de notulen van de voorjaarsstreekvergadering. Deze worden goedgekeurd en ondertekend.

Voordat de heer Doeland begint met het behandelen van zijn onderwerp, drinken we met elkaar koffie, ons aangeboden door de Zondagsschool te Besoijen. Direct daarna is het woord aan de heer Doeland.

't Is deze keer een onderwerp dat geheel op de praktijk is afgestemd. We krijgen dan ook een heleboel praktische wenken met betrekking tot het Zondagsschooluur.

Eigenlijk moeten we al bezig zijn, voordat de Zondagsschool begint, want zelf dienen we ruimschoots van tevoren aanwezig te zijn. We kunnen al iets klaarzetten, we zien wat er gebeurt en we kunnen luisteren naar kinderen die iets te vertellen hebben. 't Heeft geen gunstige invloed op de

„Dus U bent toch een koning?” vraagt Pilatus verwonderd.

„Gij zegt het”, antwoordt Jezus. Ja!

Pilatus haalt zijn schouders op. Hij gaat weer naar buiten, waar velen staan te wachten. Hoe zou het aflopen? Hoor, wat Pilatus zegt: „Ik vind geen schuld in Hem! Onschuldig!”

Wat! Wil Pilatus niet meewerken aan Jezus' dood! Ze roepen en schreeuwen. Ze zijn vreselijk boos. Hij is wèl schuldig. (Eventueel kunt u hier enkele valse beschuldigingen noemen).

Pilatus weet niet wat hij moet doen. Hij verzint wat. Hij zal Jezus laten geselen door zijn soldaten. (Laten slaan met een stok waar touwtjes met spijkertjes zitten). Misschien dat de menigte dat ook een goede straf vindt. Wat gemeen van Pilatus en wat oneerlijk. Een onschuldige straffen! De Heere Jezus wordt door de soldaten meegenomen. Zij kennen geen medelijden. Wat geven zij om die Jood. Ze maken er zich vrolijk om. Als de rug van de Heiland geselsd is zetten ze Hem een zelfgevlochten kroon op het hoofd, gemaakt van doornige takken van de doornstruik. Ze doen Hem ook nog een rode soldatenmantel aan. Ziezo. Daar is de koning. Wat een bespotting voor de Heere Jezus! Ze slaan Hem ook nog in het gezicht en roepen: „Gegroet Koning der Joden!” De Heere Jezus verzet Zich niet. Hij klaagt niet. Hij verdraagt dit voor ons. Hij krijgt de slagen, die wij verdienen. Zo erg is de zonde, zo boos is het hart van de mensen, dat Jezus dit moet meemaken om ons te kunnen redden (en zalig te maken.) Nu brengt Pilatus Jezus weer naar buiten. De Heere Jezus draagt de rode mantel en de doornenkroon. „Kijk, hier is Hij! Zie de mens! Maar ik vind geen schuld in Hem.”

Krijgen de menigte mensen, de priesters en de schriftgeleerden nu geen medelijden? Zien ze dan niet hoe verdrietig Hij er uit ziet? In blinde woede schreeuwen ze: „Kruisig Hem! Hij zegt dat Hij Gods Zoon is. Dat mag Hij niet zeggen. Hoe durft Hij dat! Kruisig Hem!”

Gods Zoon? Daar schrikt Pilatus van. Hij gaat weer naar binnen met de Heere Jezus en laat de woedende menigte buiten wachten. „Waar komt U vandaan?” Pilatus krijgt geen antwoord. Jezus zwijgt.

O, wat zou Pilatus Jezus graag vrij laten, maar hij durft niet. Hij is bang voor de schreeuwende mensen buiten. Ze zullen over hem gaan klagen bij de keizer. En dan ziet het er voor Pilatus niet zo best uit. Dat wil hij niet. Nu, dan moet het maar. Dan zal hij hen hun zin maar geven. Hij gaat weer naar buiten en laat de Heere Jezus ook buiten brengen. „Zie Uw koning!”

„Weg met Hem, kruisig Hem,” schreeuwen ze.

Dan geeft hij toestemming om Jezus te kruisigen.

„Daar gaat een lam en draagt de schuld der wereld met zich mede;
het boet in eindeloos geduld
voor al wat wij misdeden”

Slotopmerking:

Verschillende momenten uit deze geschiedenis zijn met opzet weggelaten. De vertelling zou, dacht ik, te lang en te vol worden. Het is natuurlijk mogelijk om toch meer te vertellen. Bijvoorbeeld ook:

- Het doorsturen van de Heere Jezus naar Herodes;
- Pilatus wordt gewaarschuwd door zijn vrouw;
- De keus tussen de Heere Jezus en Barabbas;
- Het gesprek tussen de Heere Jezus en Pilatus over de „waarheid”;
- Het „handen wassen in onschuld” van Pilatus en de reactie van de menigte: „Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen.

E.

M. C. R.

Van de leestafel

De jongensjaren van Arjen en Jurre, door M. J. Mobach, van Den Hertogs Uitgeverij te Utrecht.

Ook dit boekje vertelt van lang „vervlogen tijden”. Het jaar 1916 wordt er in genoemd. Van kou en armoede, van werkloosheid, lees je in dit verhaal. Terwijl sociaal op een heel andere manier met mensen „omgesprongen” wordt en de hulp vaak heel niet toereikend is.

Twee jongens uit een gezin maken heel wat mee. Dat er een vaste lijn in de opbouw van het verhaal zit, kun je niet zeggen. Het is meer een aaneenschakeling van alle mogelijke gebeurtenissen. De jongens vermaken zich wel, weten ook best op zijn tijd katekwaad uit te halen. Op school horen ze uit de Bijbel vertellen en leren ze het christelijke lied, terwijl ook de Kerk nog een plaatsje in het geheel krijgt.

Vader wordt werkeloos met al de gevolgen van dien, maar de jongens weten vader aan een andere betrekking te helpen. Het gaat allemaal nogal vlot. En verder springt het verhaal van de ene belevenis op de andere over. Of de kinderen er werkelijk iets van mee zullen nemen, of het een christelijke boodschap achterlaat, waag ik te betwijfelen. Wel van belang dat we wat meer eigentijdse boekjes krijgen en dat er een Bijbelse draad doorheen geweven wordt, die de kinderen aanspreekt.

Maar nu nabijgekomen, door ds. C. G. Vreugdenhil, van Den Hertogs Uitgeverij te Utrecht

Dit boek, geschreven door een zendingspredikant van de Gereformeerde gemeenten, vertelt van het zendingswerk op Nieuw Guinea. Zelf schrijft hij in zijn voorwoord: Niemand verwachtte hier dus een wetenschappelijke studie of een stelselmatige ontleding van het leven van de mensen of een geordende beschrijving van allerlei andere verschijnselen. Mijn bedoeling is juist om vanuit de praktijk van het werk op een eenvoudige wijze door middel van verhalen, anekdotes en bezinnende achtergrondinformatie een zo eerlijk mogelijk beeld te geven van de gebeurtenissen en de ontwikkelingen, die hier op het zendingsveld bepalend zijn voor het leven van de jonge kerk.

Hierin is de schrijver geslaagd. Het vertelt van de inspanningen en de zorgen, de moeilijkheden, die overwonnen moeten worden, de gevaren en de tegenstand, die zich telkens voordoen, in dit werk, dat vanuit de opdracht van de Heiland gedaan wordt.

Bijzonder nuttig om hiervan het nodige te weten en je zo